

Handreiking GR22 VKP Digitaal66

Opgesteld door Werkgroep GR22 Digitaal66 (GR22@d66digitaal.nl).

Onderstaand punten zijn opgesteld op basis van een combinatie van digitale punten uit programma's van een aantal grote gemeenten en eigen inbreng van de werkgroep. De teksten zijn zo opgesteld dat ze kunnen worden overgenomen, maar het staat jullie uiteraard vrij om aanpassingen te maken. Onder ieder stuk vinden jullie een aantal bronnen waar jullie meer informatie over het onderwerp kunnen vinden, mocht daar behoefte aan zijn.

Digitalisering dient een doel, maar is geen doel op zich

Ook in de lokale overheid is sprake van steeds meer digitalisering. Voor D66 is het belangrijk dat deze digitalisering een doel dient ten aanzien van de burger en nooit de kloof tussen burger en overheid mag vergroten. Het uitgangspunt van de gemeentelijke dienstverlening is digitaal waar het kan, fysiek voor wie dat wil.

Bronnen

Visiedocument/Jaarplan Thema-afdeling Digitaal 66

Compliance aan beveiligings- en toegankelijkheidsstandaarden

De digitale dienstverlening van onze gemeente speelt een ontzettend belangrijke rol en dit zal naar verwachting de komende jaren alleen maar verder toenemen. Het is daarom belangrijk dat onze gemeente voldoet aan de vastgestelde standaarden op het gebied van beveiliging en toegankelijkheid.

Op dit moment loopt onze gemeente achter op het landelijk gemiddelde niveau. D66 vindt dat wij in onze gemeente verbeteringen moeten doorbrengen, zodat we onze diensten op een veilige en betrouwbare manier kunnen blijven aanbieden.

OF

Op dit moment loopt onze gemeente voor op het landelijk gemiddelde niveau. Toch blijft er veel ruimte voor verbetering. Daarom wil D66 dat hier voldoende aandacht aan gegeven wordt, zodat we onze diensten op een veilige en betrouwbare manier kunnen blijven aanbieden.

Bronnen

Zie appendix A onderaan dit document voor concrete checks die jullie kunnen doen voor jullie gemeente.

Cyber security

Digitale veiligheid vereist een constante aandacht van onze gemeente. Afgelopen jaren zijn meerdere gemeentes slachtoffer geworden van hacks, ransomware en datalekken. Hierbij moet de focus niet alleen op techniek gelegd worden, maar ook op de (digitale) weerbaarheid van ambtenaren en burgers.

(Indien gemeente geen Responsible Disclosure/Coordinated Vulnerability Disclosure-beleid heeft): Het moet binnen onze gemeente mogelijk zijn om op verantwoorde wijze veiligheidslekken te melden. Daarnaast moeten er afspraken gemaakt worden hoe deze veiligheidslekken vervolgens opgelost worden.

Bronnen

Baseline Informatiebeveiliging Overheid

<https://www.informatiebeveiligingsdienst.nl/project/baseline-informatiebeveiliging-overheid/>

<https://bio-overheid.nl/>

<https://www.youtube.com/watch?v=B1-9BmPoVBs>

Bij de RO kunnen we dit.

<https://www.ncsc.nl/contact/kwetsbaarheid-melden>

<https://www.informatiebeveiligingsdienst.nl/responsible-disclosure/>

Algoritmes

Net als bij bedrijven kunnen algoritmes en data-analyses de gemeente helpen beter zicht te krijgen op de problemen die er spelen. Te vaak komen mensen echter in de knel of zijn de uitkomsten gebaseerd op verkeerde aannames in de data. Om dit te voorkomen moet extra worden ingezet op bewustwording bij ambtenaren over mogelijk discriminerende effecten van verkeerd gebruik van algoritmes.

D66 wil dat de gemeente transparant is over het gebruik van algoritmes, over de mogelijke risico's van die algoritmes en dit publiceert in een openbaar toegankelijk algoritmeregister. Ook is er altijd een menselijke toets nodig bij beslissingen die ingrijpend zijn voor inwoners als deze gebaseerd zijn op algoritmes.

Bronnen

<https://algoritmeregister.amsterdam.nl>

<https://d66.nl/vanmierlostichting/publicaties/algoritmes-en-lokale-overheden/>

Digitaal/Technisch-Ethische Commissie

Het is een algemene trend dat er met steeds weer nieuwe technologie er over burgers steeds meer digitale informatie verzameld wordt in allerlei databases. Deze technieken stellen ons steeds vaker voor ethische dilemma's over de inzet hiervan. Ook de gemeente krijgt hier steeds meer mee te maken. D66 wil graag dat wij in de gemeente een onafhankelijke Ethisch Commissie instellen en die als klankbord betrekken bij de besluitvorming over ethische vraagstukken bij de inzet van nieuwe technologie of het innovatief gebruiken van data.

Bronnen

<https://www.enschede.nl/sites/default/files/Werkwijze-van-de-Ethische-Commissie-Enschede.pdf> <https://www.binnenlandsbestuur.nl/digitaal/nieuws/inzet-van-drone-als-ethisch-dilemma.15299384.lynkx>

Digitale toegankelijkheid

Contact met de gemeente verloopt steeds vaker digitaal en voor veel mensen is dat nog steeds moeilijk en onduidelijk, denk daarbij ondermeer aan mensen met beperkte computervaardigheid, mensen met een beperking of laaggeletterden. Het is daarom belangrijk dat onze website voldoet aan de eisen zoals die gesteld worden in het tijdelijk Besluit Digitale Toegankelijkheid.

Bronnen

<https://www.digitaleoverheid.nl/achtergrondartikelen/aanjaagteam-helpt-gemeenten-met-digitale-toegankelijkheid/>

Digitale geletterdheid

Digitale vaardigheden worden belangrijker: steeds vaker wordt gevraagd iets via internet te regelen, en bij veel banen moet je kunnen omgaan met computers. Wanneer je moeite hebt met deze vaardigheden kun je lastiger meekomen. Bij het aanbod van taalcurssussen in bibliotheken en taalhuizen is er daarom ook aandacht voor het verbeteren van digitale vaardigheden.

Bronnen

Verkiezingsprogramma 2018-2022 Den Haag

Investeren digitale kennis en kunde ambtenaren

Voor een goede dienstverlening richting burgers en bedrijven, is het van essentieel belang dat ambtenaren beschikken over voldoende kennis rond digitale wetgeving en kunde binnen het digitale domein. De gemeente moet zorgdragen voor het op peil brengen en houden van deze kennis en kunde door het aanbieden van de juiste voorlichting en cursussen.

Bronnen

Geïnspireerd door Visie op digitalisering en dienstverlening 2020-2023 Den Haag

Investering in digitale infrastructuur

We investeren in een robuuste digitale infrastructuur. Ook in de gemeente is goede toegang tot het internet een basisbehoefte. We zorgen er daarom voor dat elke consument of organisatie toegang heeft tot betaalbaar vast en mobiel internet van voldoende kwaliteit en snelheid, op elke locatie waar dat nodig is. Dat betekent een snelle uitrol van 5G en glasvezel. En we ondersteunen de komst van klimaatneutrale datacenters. Zo kunnen mensen en bedrijven rekenen op een snelle en stabiele verbinding.

Bronnen

Verkiezingsprogramma 2021 (landelijk)

Appendix A: Compliance aan beveiligings- en toegankelijkheidsstandaarden

Korte samenvatting per bron en waar je wel, maar juist ook niet naar moet kijken.

Waarstaatjegemeente - Dienstverlening en digitalisering

URL: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dienstverlening-en-digitalisering>

Iedere 'Nee' is er een te veel, maar dat betekent niet dat jouw gemeente er niet mee bezig is. Meer compliance brengt over het algemeen meer gebruiksgemak voor burgers, maar zorgt ook voor betrouwbaardere en toekomstbestendige systemen.

Internet.nl - Website- en Emailcheck

URL: <https://internet.nl/>

Draai vooral eens de website- en emailcheck op de website (domein) van je gemeente. Deze test laat zien in hoeverre websites voldoen aan de huidige internetstandaarden. Sommige standaarden dragen bij aan standaardbeveiliging, anderen aan betrouwbaarheid, en weer anderen verminderen de kans op SPAM.

Een hogere score is over het algemeen beter, maar het is geen ramp als jouw gemeente geen 100% scoort. Kijk bij de mislukte tests ook vooral even wat er precies fout gaat, soms is het bijvoorbeeld een dienst van een techgigant die nog niet aan de eisen voldoet. Ook is niet iedere test even belangrijk, vraag het gerust aan ons na indien je onzeker bent of er binnen jouw gemeente zaken niet op orde zijn.

Basisbeveiliging.nl - Uitgebreide websitecheck

URL: <https://basisbeveiliging.nl/>

De hoeveelheid rood op deze kaart doet lijken alsof het erg slecht gesteld is, echter speelt ook hier de context van het resultaat een grote rol. Deze website doet een soortgelijke websitecheck als in de vorige bron, maar in plaats van alleen het hoofddomein, wordt deze ook op alle subdomeinen uitgevoerd. Een subdomein is een extra toevoeging aan een domeinnaam, zo is in 'voorbeeld.amsterdam.nl' het deel 'voorbeeld' een subdomein van 'amsterdam.nl'.